

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/48/2022
Identifikačné číslo spisu:	4121010339
Dátum vydania rozhodnutia:	14.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4121010339.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Petra Kaňu v trestnej veci obvineného R. N. pre obzvlášť závažný zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona s použitím § 138 písm. b), písm. f), písm. g), písm. j) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 14. marca 2023 v Bratislave, o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 7. februára 2022, sp. zn. 2Tos/14/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd“) uznesením z 10. januára 2022, sp. zn. 3Tk/1/2021, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol žiadosť obžalovaného R. N., nar. XX. J. XXXX v H., trvale bytom Q., R. XX/XX, toho času v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra, o prepustenie z väzby na slobodu. Podľa § 80 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného poriadku okresný súd neprijal záruku dôveryhodných osôb H. N., nar. XX. D. XXXX, bytom J., X. XXX/XX a R. N., nar. X. Y. XXXX, bytom X. XXX/XX, za ďalšie správanie obžalovaného, podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku neprijal písomný sľub obžalovaného, podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu obžalovaného nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku vo výške 10 000,- eur, ponúknutú synom G. N., za nahradenie väzby obžalovaného R. N..

Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“) rozhodujúc o sťažnosti obžalovaného R. N. proti citovanému uzneseniu uznesením zo 7. februára 2022, sp. zn. 2Tos/14/2022, podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a podľa § 79 ods. 3, § 80 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku väzbu obžalovaného R. N., nar. XX. J. XXXX v H., trvale

bytom Q., R. XX/XX, toho času vo väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra, z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nahradil písomným sľubom obžalovaného a dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obžalovaným a prepustil obžalovaného z väzby na slobodu. Podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku a § 82 ods. 1 písm. b), písm. e), písm. f), písm. h), písm. j), písm. k) Trestného poriadku krajský súd obžalovanému R. N. uložil:

- povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi a súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu,
- zákaz vykonávať akúkoľvek činnosť v oblasti modelingu, či už ako samostatne zárobkovo činná osoba, zamestnanec alebo na základe dohody o pracovnej činnosti podľa Zákonníka práce alebo zmluvy podľa Obchodného alebo Občianskeho zákonníka,

- povinnosť zdržiavať sa na adrese J., Q. N. XXXX vrátane k nemu prináležiacich vonkajších priestorov a zákaz vzdaľovať z uvedenej adresy v čase od 17,00 hod. do 6,00 hod. nasledujúceho dňa a počas víkendov a sviatkov v čase od 00,00 hod. do 24,00 hod., s výnimkou návštevy zdravotníckeho zariadenia v prípade potreby nevyhnutného poskytnutia zdravotnej starostlivosti, s výnimkou pravidelne a v určenom čase sa dostaviť k probačnému a mediačnému úradníkovi a na všetky úkony súdu súvisiace s prebiehajúcim trestným konaním, vrátane povinnosti podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami v zmysle § 82 odsek 4 Trestného poriadku s povinnosťou vždy vopred telefonicky oznámiť probačnému a mediačnému úradníkovi nutnosť vzdialenia sa za týmto účelom,

- povinnosť po prepustení z väzby sa do 24 hodín dostaviť k probačnému a mediačnému úradníkovi na Okresný súd Nitra,

- povinnosť sa v určenom čase dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi a na všetky nariadené úkony trestného konania orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom,

- povinnosť zamestnať sa alebo preukázateľne sa uchádzať o zamestnanie a v prípade uzatvorenia pracovného pomeru predložiť pracovnú zmluvu probačnému a mediačnému úradníkovi v lehote najneskôr do 3 pracovných dní od vzniku pracovného pomeru,

- zákaz styku, zákaz úmyselne sa priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov (s výnimkou účasti na nariadených úkonoch v tomto trestnom konaní), zákaz zdržiavať sa v blízkosti obydlija a zákaz kontaktovania akoukoľvek formou, vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami s poškodenými osobami:

Z. X., nar. X. K. XXXX, bytom J. S., Q. D. X. XXX/X,

Y. F., nar. XX. G. XXXX, bytom R., N. XX,

E. W., nar. X. H. XXXX, bytom T. A. XXX,

U. F., nar. XX. H. XXXX, bytom W., Y. XXXX/X,

G. Š., nar. XX. D. XXXX, bytom S., XX. G. XX,

G. R., nar. XX. J. XXXX, bytom Q., N. X,

T. Š. Y., nar. XX. H. XXXX, bytom Y., F. XXX/X,

R. R., nar. X. J. XXXX, bytom R., Q. X. XXX/XX,

Y. T., nar. X. G. XXXX, bytom Y. X., Q. I. XXX/XX,

J. S., nar. X. J. XXXX, bytom U., J. XX,

S. Š. X., nar. X. H. XXXX, bytom S., K. X,

Q. X., nar. X. Q. XXXX, bytom M. W., K. XXX/XX,

Y. U., nar. X. J. XXXX, bytom T. N. č. XXX,

U. F., nar. X. J. XXXX, U. R., U. č. XXX,

R. T., nar. XX. H. XXXX, bytom U. XX, D. XXXX/X,

X. X., nar. XX. H. XXXX, bytom U., T. XX,

X. J., nar. XX. Y. XXXX, bytom W. J., F. XXX/XX,

D. N., nar. XX. J. XXXX, bytom S. č. XXX,

T. Y. D., nar. X. H. XXXX, bytom Y. Q. J., Y. XXXX/X,

J. U., nar. X. G. XXXX, bytom D. X., J. F. XXXX/XX,

J. D., nar. XX. Q. XXXX, bytom U., M. F. XXXX/XX,

Y. W., nar. XX. G. XXXX, bytom S., R. O. XX,

T. A., nar. XX. K. XXXX, bytom W., R. X. XXX

T. J., nar. XX. H. XXXX, bytom X., D. Q. X,

S. J., nar. XX. J. XXXX, bytom S., G. XXXX/XX.

Krajský súd zároveň nariadil podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku kontrolu obžalovaného technickými prostriedkami - osobným identifikačným zariadením podľa § 4 a zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov počas celej doby trvania probačného dohľadu.

Podľa § 4 a § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov obžalovanému prikázal podrobiť sa inštalácii a upevnenia osobného identifikačného zariadenia na svojom tele dňa 7. februára 2022 v priestoroch Ústavu na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra a strpieť jeho umiestnenie počas celej doby trvania kontroly technickými prostriedkami a súčasne povinnosť mať pri sebe zariadenie na určenie polohy kontrolovanej osoby počas celej doby trvania kontroly technickými prostriedkami.

Podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku krajský súd neprijal záruku dôveryhodných osôb H. N., narodeného XX. D. XXXX, bytom J., Q. N. XXX a R. N., narodeného X. Y. XXXX, bytom J., X. XXX/XX za ďalšie správanie obžalovaného.

Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku krajský súd neprijal ani ponuku peňažnej záruky G. N., narodeného X. J. XXXX, bytom Q., R. XX/XX vo výške 10.000,- eur.

II.

Dovolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Nitre podala dovolanie ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) písomným podaním z 23. mája 2022, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 2 Trestného poriadku.

V podanom dovolaní ministerka spravodlivosti po zrekapitulovaní predchádzajúceho konania uviedla, že krajský súd podľa jej názoru dospel k nesprávnym záverom o existencii výnimočných okolností prípadu a k nesprávnym záverom o možnosti nahradenia väzby písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka, uložením primeraných obmedzení a povinností a kontrolou technickými prostriedkami. Po citácii príslušnej judikatúry vo vzťahu k existencii výnimočných okolností prípadu uviedla, že musí ísť o súhrn takých skutočností, ktoré sa v danej kvalite a kvantite pri obzvlášť závažnom zločine bežne nevyskytujú a výrazne znižujú stupeň závažnosti trestného činu. Ministerka spravodlivosti v tejto súvislosti poukázala i na R 45/2013, ako aj na odôvodnenie uznesenia okresného súdu na str. 17 a 18, v rámci ktorého okresný súd odôvodnil neexistenciu výnimočných okolností prípadu v predmetnej veci.

Ministerka spravodlivosti ďalej uviedla, že závažnosť trestnej činnosti, vo vzťahu ku ktorej na obžalovaného bola podaná obžaloba, nevytvára u osoby obvinenej z obzvlášť závažného zločinu hodnoverný predpoklad upustenia od páchania trestných činov proti ľudskej dôstojnosti. Obžalovaný sa mal skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu, dopúšťať v rozmedzí rokov 2009 až 2018, pričom z odpisu registra trestov je zrejmé, že už v minulosti bol 9-krát odsúdený, z toho v dvoch prípadoch za zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona a v jednom prípade za trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Spolu so záverom psychologického posudku na obvineného R. N. č. 20/2020, v ktorom znalkyňa PhDr. Mgr. P. A. uviedla, že z psychologického hľadiska je vysoká pravdepodobnosť opakovania konania obvineného a z odborného psychologického hľadiska je prognóza ďalšieho vývoja jeho osobnosti vo vzťahu k protispoločenskému konaniu výrazne limitovaná, t.j. nepriaznivá, je to podľa ministerky spravodlivosti prekážkou pozitívneho rozhodnutia o nahradení väzby písomným sľubom obvineného, ako aj dohľadom probačného a mediačného úradníka, ktoré ani za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení a kontroly technickými prostriedkami v žiadnom prípade nemôžu splniť svoj účel.

Ani zrušenie živnosti obžalovaného nie je podľa ministerky spravodlivosti dostatočnou zárukou, že by v páchaní trestnej činnosti nemohol pokračovať na slobode, hoci aj za súčasného nahradenia väzby, pretože na uspokojenie jeho sexuálnych potrieb nepotrebuje modelingovú agentúru a dokáže ju páchať aj bez živnosti.

Vo vzťahu ku krajským súdom uvádzanej dĺžke väzby viac ako dva roky a počiatocnému štádiu dokazovania na hlavnom pojednávaní, čo podľa jeho názoru vytvára výnimočné okolnosti prípadu, ministerka spravodlivosti uviedla, že s týmito tvrdeniami krajského súdu sa nestotožňuje a opätovne v tejto súvislosti poukázala na judikatúru vo vzťahu k výnimočným okolnostiam prípadu odôvodňujúcim nahradenie väzby, ktoré podľa jej názoru v posudzovanom prípade neboli splnené. Poukázala taktiež na to, že hoci ku dňu rozhodovania krajského súdu bol obžalovaný R. N. vo väzbe viac ako dvadsaťpäť mesiacov, maximálna lehota väzby za daný druh trestnej činnosti je štyridsaťosem mesiacov. Navyše, vo veci bolo od podania obžaloby nariadených spolu 24 hlavných pojednávaní, z čoho vyplýva, že vzhľadom na závažnosť a obtiažnosť veci sa v nej plynule pokračuje. Nemožno preto podľa ministerky spravodlivosti za výnimočné okolnosti prípadu považovať ani prípadné prieskumy v konaní, pretože obžalovaný R. N. je navyše stíhaný za 25 skutkov vo vzťahu k 25 poškodeným, čo podľa ministerky spravodlivosti znamená, že je samozrejmé, že rozsah dokazovania a s tým súvisiaca časová náročnosť hlavného pojednávania je prirodzená a očakávateľná. Z uvedeného však podľa ministerky spravodlivosti nemožno dospieť k záveru o výnimočných okolnostiach prípadu, ktoré by mali byť na prospech obžalovanému.

Verejný záujem na ochrane spoločnosti podľa ministerky spravodlivosti prevyšuje nad právom obvineného na osobnú slobodu, pričom obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti je plne opodstatnená, a to aj s poukazom na to, že obžalovaný v minulosti nevedol riadny život.

Podľa ministerky spravodlivosti preto v predmetnej veci neboli splnené zákonné podmienky na nahradenie väzby, pričom ani vážny zdravotný stav matky obžalovaného nemožno považovať za výnimočnú okolnosť prípadu, k čomu sa vyjadrili aj konajúce súdy v predmetnej veci vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe.

Rozhodnutie Okresného súdu Nitra z 10. januára 2022, sp. zn. 3Tk/1/2021, o zamietnutí žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu považuje ministerka spravodlivosti za zákonné a správne a v nadväznosti na to navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, § 79 ods. 3, § 80 ods. 1 písm. b), písm. c), § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 písm. b), písm. e), písm. f), písm. h), písm. j), písm. k), § 82 ods. 4 Trestného poriadku v prospech obžalovaného R. N.. Zároveň navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil, zrušil aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a podľa § 380 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o väzbe obžalovaného R. N..

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátorka“) písomným podaním z 10. júna 2022, v ktorom uviedla, že s dovolaním ministerky spravodlivosti sa v plnom rozsahu stotožňuje a zároveň poukázala na to, že podaním z 5. mája 2022 upozornila Okresný súd Nitra na porušovanie obmedzení, ktoré boli obžalovanému uložené Krajským súdom v Nitre napadnutým uznesením s tým, aby súd dôsledne preskúmal, či nevznikol dôvod na opätovné vzatie obžalovaného do väzby. S poukazom na uvedené prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v prospech obžalovaného napadnutým uznesením Krajského súdu v Nitre, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie, podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku krajskému súdu prikázal vec opätovne prerokovať a rozhodnúť a podľa § 380 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o väzbe

obžalovaného R. N..

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa vyjadril aj obžalovaný R. N., a to vlastným nedatovaným písomným podaním, ako aj prostredníctvom obhajcu JUDr. Pavla Gráčka písomným podaním z 10. júna 2022. Vo vlastnom písomnom podaní uviedol, že dovolanie bolo ministerkou spravodlivosti podané na základe tlaku médií, resp. reportérky X. X., ktorá je najlepšou kamarátkou poškodenej Y. F.. Dva mesiace po jeho prepustení začala hľadať zámienky na to, aby ho opätovne dostala do väzby, krajský súd nazvala hnojom, podplateným, čo podľa obžalovaného nie je pravdou, pretože v opačnom prípade by nemohol vo väzbe stráviť 26 mesiacov. Poškodené nekontaktuje od roku 2015, dodržiava všetky obmedzenia, ktoré mu krajský súd nariadil, riadne sa zamestnal, zdržiava sa len vo svojom dome, riadne sa dostavuje na hlavné pojednávanie, pričom je toho názoru, že mal mať možnosť vypovedať na súde ako prvý, pretože z dôvodu výsluchu jeho manželky ako prvej v poradí sa k obžalobe mohol vyjadriť až 8 mesiacov po podaní obžaloby. Ďalej uviedol, že hoci si je vedomý toho, že Najvyšší súd Slovenskej republiky neskúma jeho vinu alebo nevinu, poukázal na to, že ešte v priebehu prípravného konania predkladal do spisu facebookovú komunikáciu, ktorá potvrdzuje, že niektoré osoby s ním mali pohlavný styk dobrovoľne za kariéru v modelingu alebo za peniaze. Poškodené nepredložili vo vzťahu k svojim tvrdeniam žiaden dôkaz a podali trestné oznámenie po dlhých rokoch a po tom, ako sa každá z nich mala potrebu stretnúť sa s pani X., ktorá im poradila čo a ako majú vypovedať.

Vo vzťahu k svojim predchádzajúcim odsúdeniam obžalovaný uviedol, že za to, čo spáchal, bol odsúdený, trest si odpykal, pričom nemôže byť dvakrát súdený alebo posudzovaný za svoju minulosť.

Poukázal taktiež na to, že X. X. ovplyvňovala celé vyšetrovanie, svojim konaním sa snaží ovplyvniť okresný súd i ministerku spravodlivosti. Zároveň svojej kamarátke Y. F. počas jedného rozhovoru prisľúbila, že urobí všetko pre to, aby bol obžalovaný právoplatne odsúdený, čo mu pripadá akoby mala možnosť zasahovať do dokazovania alebo ovplyvniť okresný súd, pretože inak by také niečo nemohla sľúbiť.

Vo vyjadrení prostredníctvom obhajcu sa obžalovaný stotožnil s napadnutým rozhodnutím krajského súdu, argumentáciu uvedenú v dovolaní považuje za arbitrárnu a nezohľadňujúcu prípad, pretože ministerka spravodlivosti si podľa jeho názoru mylí inštitút väzby s výkonom trestu, pričom v prípade akceptácie jej argumentácie by musel vo väzbe zotrvať až do právoplatného skončenia veci alebo do skončenia zákonnej lehoty väzby. Poukázal na to, že kontakty, ktoré mal využívať pri páchaní trestnej činnosti, už stratil, za trestnú činnosť bol naposledy uznaný za vinného v roku 2013, odvtedy nebol trestne stíhaný, pričom práve tento dlhší časový odstup od jeho posledného odsúdenia by mal byť zohľadnený v jeho prospech.

Vo vzťahu k počiatočnej fáze súdneho konania poukázal na to, že v obžalobe je obsiahnutých 25 skutkov, ku ktorým sa bude chcieť vyjadrovať, pričom je potrebné k tomu pripočítať aj prokurátorkou navrhnutých 25 svedkov, ktorých je ešte potrebné vypočuť, ako aj ďalší čas na čítanie svedeckých výpovedí alebo návrhy na doplnenie dokazovania. Už z uvedeného je podľa obvineného zrejmé, že hlavné pojednávanie na okresnom súde bude trvať dlhšie časové obdobie. Uznesenie krajského súdu podľa jeho názoru rešpektuje zásadu primeranosti a zdržanlivosti, k nahradeniu jeho väzby došlo za súčasného uloženia prísnych primeraných povinností a obmedzení, vrátane nariadenia kontroly technickými prostriedkami, pričom takto nahradená väzba podľa jeho názoru v maximálnej možnej miere minimalizuje obavu, že by na slobode pokračoval v páchaní trestnej činnosti. Vedomosť obžalovaného, že v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti alebo obmedzenia, ktoré mu boli uložené, by mohol byť opätovne vzatý do väzby, je preňho dostatočnou výstrahou pred tým, aby nepokračoval v trestnej činnosti.

S poukazom na uvedené obžalovaný požiadal, aby bolo dovolanie ministerky spravodlivosti odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, resp. eventuálne zamietnuté podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 15. júla 2022.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané ministerkou spravodlivosti ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku, na podnet osoby, ktorej zákon právo na podanie dovolania nepriznáva, v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Zároveň zistil, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné zamietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože zistil, že dôvody dovolania nie sú preukázané.

Podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmienечnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienечne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmienечnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste.

Ustanovenie § 371 ods. 2 Trestného poriadku rozširuje nielen dôvody dovolania, ale aj okruh rozhodnutí, proti ktorým môže minister spravodlivosti podať dovolanie, keď oprávňuje ministra spravodlivosti podať dovolanie okrem dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku aj vtedy, ak bolo napadnutým rozhodnutím porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe a Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmienечnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienечne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmienечnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste, ale aj okruh rozhodnutí, proti ktorým možno dovolanie podať. Uvedené otázky sú totiž vždy predmetom iných rozhodnutí, než taxatívne vymedzených v § 368 ods. 2 Trestného poriadku.

Ministerka spravodlivosti podaným dovolaním napadla uznesenie krajského súdu, ktorým bol obžalovaný R. N. prepustený z väzby na slobodu za súčasného nahradenia väzby písomným sľubom obžalovaného, dohľadom probačného a mediačného úradníka, uložením primeraných povinností a obmedzení a nariadením kontroly technickými prostriedkami. Týmto rozhodnutím boli podľa ministerky spravodlivosti porušené ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa možnosti nahradenia väzby pri obzvlášť závažnom zločine len v prípade existencie výnimočných okolností prípadu.

K tomu sa žiada v prvom rade uviesť, že krajský súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k samotnému dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a možnosti jeho nahradenia uviedol nasledovné:

„Nadriadený súd zistil, že dôvody preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sú u obžalovaného naďalej v tomto štádiu trestného konania dané najmä s poukazom na skutočnosť, že obžalovaný bol v minulosti opakovane prejednávaný pre trestnú činnosť. Vychádzajúc z jeho odpisu z registra trestov, krajský súd zdôrazňuje, že bol doposiaľ 9-krát súdne trestaný. I keď niektoré odsúdenia už má zahladené, je potrebné pri rozhodovaní o väzbe zohľadniť spôsob jeho predchádzajúceho života a najmä to, že už bol dvakrát odsúdený pre sexuálne trestné činy a to Vojenským obvodovým súdom Bratislava sp. zn. 1T/507/1995 zo dňa 18. januára 1996 a Okresným súdom Nové Zámky sp. zn. 3T/280/2009 zo dňa 23. januára 2013.

Pokiaľ ide o osobnosť obžalovaného a spôsob jeho života, je potrebné prihliadnuť i na to, že nebol riadne zamestnaný, opakovane sa dopúšťal protiprávnej činnosti menšej spoločenskej nebezpečnosti v podobe

priestupkov, pričom z Centrálnej evidencie správnych priestupkov a deliktov Ministerstva spravodlivosti SR vyplýva, že bol celkovo 12-krát postihovaný za priestupky v čase od 16. mája 2016 do 15. januára 2019 na úseku cestnej premávky.

Vzhľadom na charakter, závažnosť, spôsob páchania trestnej činnosti kladenej mu za vinu v prejednávanej veci, dĺžku trvania protiprávnej činnosti po dobu niekoľkých rokov, množstvo maloletých poškodených a spôsobené následky na ich zdraví, jeho vyššie uvedenú trestnú minulosť a potrebu ochrany spoločnosti najmä vo vzťahu k maloletým deťom, ktoré sa nedokážu samy brániť, je väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u obžalovaného naďalej daný.

Krajský súd zdôrazňuje, že väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa v určitej miere odlišuje od zvyšných dvoch väzobných dôvodov a je založený na predpoklade, že účelom trestného stíhania je aj predchádzanie trestnej činnosti. Preto s poukazom na túto skutočnosť, ako i vyššie uvedené okolnosti, množstvo skutkov kladených mu za vinu, opakované páchanie trestnej činnosti v minulosti a počet spáchaných priestupkov, dospel k záveru, že sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku aj v tomto štádiu trestného konania.

Pri rozhodovaní o väzbe však treba dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, t. j. že vždy by mali byť využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej sa uplatňujú v medziach daných povahou príslušného obmedzenia. Zo zásady primeranosti navyše vyplýva, že väzba nie je namieste, pokiaľ by bola príliš prísnyim zaisťovacím opatrením s prihliadnutím na závažnosť činu a očakávaný trest. Táto zásada spočíva v takom postupe orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorý čo najmenej zasahuje do základných práv a slobôd občanov a je výrazom humanizácie trestného konania a úcty k ľudským právam a slobodám.

Nadriadený súd tiež konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR je aj oprávnenie trestne stíhať osobu, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe, vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, ktoré rozhodnutie musí byť založené na konkrétnych skutočnostiach a nie na abstraktnej úvahe. Obžalovaný namieta, že jeho väzba trvá už viac ako 24 mesiacov a preto odôvodňovať jej trvanie iba charakterom prejednávanej trestnej činnosti nie je dostatočné.

Treba prisvedčiť argumentom obžalovanému, že i keď dôvody väzby sú dané, s ohľadom na samotnú dĺžku trvania jeho väzby od 17. decembra 2019 napriek skutočnosti, že v minulosti páchal trestnú činnosť a dopúšťal sa priestupkov, už nevyznieva dostatočne presvedčivo na ďalšie zotrvanie vo väzbe s ohľadom na to, že za predchádzajúcu trestnú činnosť bol naposledy uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1T/118/2014 dňa 20. októbra 2015 (t. j. pred vyše šiestimi rokmi). Krajský súd tiež pri rozhodovaní o väzbe zohľadnil skutočnosť, že obžalovaný má ukončenú podnikateľskú činnosť, pri vykonávaní ktorej sa mal dopustiť prejednávanej trestnej činnosti a s poukazom aj na dĺžku doby jeho trvania väzby sa kontakty, ktoré využíval pri tejto podnikateľskej činnosti, zrejme ukončili.

S poukazom na vyššie uvedené, krajský súd zistil, že v prípade obžalovaného je po takto dlhšej dobe trvania väzby možné túto nahradiť písomným sľubom obžalovaného a dohľadom probačného a mediálneho úradníka nad obžalovaným za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení vrátane nariadenej kontroly technickými prostriedkami podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku.

Z hore uvedených dôvodov s poukazom aj na aktuálne znenie § 71 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého má byť obžalovaný vo väzbe iba v prípade, ak vzhľadom na jeho osobu, povahu alebo závažnosť trestného činu, pre ktorý je stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81 Trestného poriadku, s prihliadnutím na ustanovenie § 80 ods. 2 Trestného poriadku a skutočnosť, že obžalovaný sa nachádza vo väzbe už od decembra 2019, t. j. viac ako dva roky a dokazovanie na hlavnom pojednávaní je stále v počiatočnom štádiu (čo možno vnímať ako

výnimočné okolnosti prípadu), nadriadený súd zrušil napadnuté uznesenie súdu I. stupňa a sám vo veci rozhodol tak, že vyhovel žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby, pričom túto nahradil jeho písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obžalovaným a prepustil ho z väzby na slobodu za súčasného uloženia povinností a obmedzení, uvedených vo výrokovej časti tohto uznesenia, keďže účel väzby u obžalovaného možno dosiahnuť aj bez samotného výkonu väzby pri jej nahradení kombináciou nižšie uvedených podmienok. Súčasne krajský súd má za to, že doposiaľ strávená doba vo výkone väzby by mohla byť dostatočná pre obžalovaného, aby prehodnotil svoje ďalšie správanie v budúcnosti.“

K argumentácii ministerky spravodlivosti o neexistencii výnimočných okolností prípadu s poukazom na maximálnu lehotu väzby a plynuté súdne konanie sa žiada poukázať na to, že lehota väzby obžalovaného R. N. začala plynúť 17. decembra 2019. Obžaloba v predmetnej veci bola na Okresný súd Nitra podaná 12. apríla 2021 (č. l. 5379 spisu), pričom prokurátorka v nej navrhla prečítať výpovede 25 poškodených, vypočúť ďalších 25 svedkov, prečítať výpovede 20 svedkov, oboznámiť znalecké posudky na obvinených, poškodené a oboznámiť všetky listinné dôkazy a celý obsah spisu. Od podania obžaloby do momentu rozhodnutia krajského súdu napadnutým uznesením bolo vo veci nariadených 15 termínov hlavného pojednávania, z toho 6 bolo odročených z dôvodu práceneschopnosti, nezachovania lehoty na prípravu alebo rušených z dôvodu ospravedlnenia obhajcu. Na všetkých zvyšných termínoch hlavného pojednávania, s výnimkou hlavného pojednávania konaného 24. januára 2022 a časti hlavného pojednávania konaného 16. decembra 2021, bol vykonávaný len výsluch obžalovanej J. N.. Znamená to, že v priebehu časového obdobia od apríla do decembra 2021 okresný súd vykonával na všetkých hlavných pojednávaniach jediný dôkaz, a to výsluch obžalovanej J. N., ktorú začal vypočúvať ako prvú aj napriek tomu, že na rozdiel od obžalovaného R. N. nebola vo väzbe. Ku dňu rozhodnutia krajského súdu napadnutým uznesením bol teda na hlavnom pojednávaní vykonaný výsluch obžalovanej J. N. a prebiehal výsluch obžalovaného N., teda druhý dôkaz, bez toho aby bol medzičasom vykonaný akýkoľvek dôkaz navrhovaný prokurátorkou v podanej obžalobe. Inými slovami, za desať mesiacov od podania obžaloby neboli na hlavnom pojednávaní vykonané ani len výsluchy obžalovaných (pričom sa žiada dodať, že výsluch obžalovaného N. nebol ukončený ani ku dňu predloženia veci najvyššiemu súdu, pätnásť mesiacov po podaní obžaloby).

Možno preto konštatovať, že okresný súd síce určoval termíny hlavných pojednávaní plynulo a priebežne, ale práve dĺžka vykonávania jednotlivých dôkazov spolu s ďalšími skutočnosťami (dĺžka trvania väzby obžalovaného, časový odstup od spáchania skutkov a ďalšie) boli tými skutočnosťami, na ktoré krajský súd v napadnutom uznesení poukázal v súvislosti s existenciou výnimočných okolností prípadu.

K tejto argumentácii však ministerka spravodlivosti s výnimkou toho, že s ňou nesúhlasí, neuviedla žiadnu ďalšiu skutočnosť.

S poukazom na uvedené rozhodol krajský súd správne, keď konštatoval, že v predmetnej veci existujú výnimočné okolnosti prípadu, ktoré odôvodňujú nahradenie väzby obžalovaného dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasne nariadenej kontroly technickými prostriedkami a prijatím písomného sľubu obžalovaného.

Pokiaľ prokurátorka vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukazuje na svoje podanie z 5. mája 2022, ktorým mala okresnému súdu predložiť dôkazy preukazujúce porušenie uložených povinností a obmedzení obžalovaným, k tomu sa žiada uviesť, že tieto skutočnosti môžu byť predmetom rozhodovania o opätovnej väzbe podľa § 71 ods. 3 Trestného poriadku, avšak nemajú vplyv na rozhodovanie v predmetnej veci, ktoré je ohraničené dňom vydania napadnutého uznesenia krajského súdu. Predmetom tohto konania teda nie je rozhodovanie o správaní sa obžalovaného po prepustení z väzby a skúmanie dodržiavania uložených povinností a obmedzení, ale posudzovanie správnosti rozhodnutia krajského súdu o nahradení väzby obžalovaného.

Napokon, pre úplnosť nedá najvyššiemu súdu neuviesť, že aj v prípade, ak by dovolanie ministerky

spravodlivosti bolo dôvodné, návrh na vzatie obvineného do väzby podľa § 380 ods. 1 Trestného poriadku by bol v podobe uvedenom v petite dovolania nevykonateľný. Tak ako najvyšší súd poukazoval už pri svojom predchádzajúcom rozhodnutí o dovolaní ministerky spravodlivosti proti rozhodnutiu o väzbe v uznesení z 20. septembra 2021, sp. zn. 2 TdoV 7/2021, ustanovenie § 380 ods. 1 Trestného poriadku upravuje kumulatívne podmienky, za ktorých dovolací súd vezme obvineného do väzby, a to podanie dovolania v neprospech, návrh ministra spravodlivosti alebo generálneho prokurátora (ak je dovolateľom) na zaistenie obvineného vydaním príkazu na zatknutie, väzobný dôvod podľa § 71 Trestného poriadku, nevyhnutnosť väzby s ohľadom na závažnosť trestného činu a naliehavosť dôvodov väzby. V bode 4 petitu dovolania pritom absentuje návrh na zaistenie obžalovaného vydaním príkazu na zatknutie, dôvod väzby podľa § 71 i naliehavosť dôvodu väzby.

Možno preto uzavrieť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku v predmetnej veci zjavne naplnený nebol a z tohto dôvodu neostávalo najvyššiemu súdu iné, než dovolanie ministerky spravodlivosti na verejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.